

Dosarul nr. 2rac-56/19

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Călărași (A. Ucraințeva)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Sîrbu și V. Muhaila)

ÎNCHEIERE

30 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Svetlana Filincova
Nicolae Craiu

examinînd admisibilitatea recursului declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” împotriva Primăriei com. Sipoteni, r-nul Călărași, intervenienți accesorii Consiliul com. Sipoteni, r-nul Călărași și OCT Călărași cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Primarul com. Sipoteni, r-nul Călărași, casată hotărârea din 4 mai 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, fiind emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă:

Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” a depus cererea de chemare la 20 decembrie 2017 împotriva Primăriei com. Sipoteni, r-nul Călărași, intervenient accesoriu Consiliul com. Sipoteni, r-nul Călărași cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și încasarea cheltuielilor de judecată.

Reclamanta în motivarea pretențiilor a indicat că la 3 iunie 1995, Primăria com. Sipoteni, r-nul Călărași și Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” au încheiat un contract cu privire la arenda imobilului morii din satul Sipoteni și a terenului aferent, pe un termen de 50 ani.

S-a specificat că potrivit pct. 9 din contractul de arendă, utilajul instalat, construcțiile efectuate cu acordul Primăriei, constituie proprietatea Societății cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai”.

În perioada anilor 2000-2005 Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” a ridicat cu acordul proprietarului mai multe construcții pe terenul arendat.

A precizat reclamanta că prin hotărârea din 21 martie 2007 a Curții de Apel Economice a fost obligat OCT Călărași să înregistreze în Registrul bunurilor imobile după Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai”, dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile construite de Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai”.

La 9 august 2012 între Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai”

și Primăria s. Sipoteni, a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare nr. 3571, prin care, vânzătorul Primăria s. Sipoteni a vândut, iar cumpărătorul Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” a cumpărat bunul imobil și anume clădirea de producere a morii cu trei anexe, cu suprafața de sol 376,2 m², nr. cadastral 2541212043.02, situat în s. Sipoteni, r-nul Călărași.

Reclamanta a precizat că prin decizia Consiliului comunei Sipoteni, r-nul Călărași nr. 05/12 din 8 iunie 2016 cu privire la vânzarea terenului aferent, s-a permis Societății cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” cumpărarea terenului aferent imobilului privat cu nr. cadastral 541212043/2541000.520, cu suprafața de 0,46 ha, situat în intravilanul com. Sipoteni.

Legalitatea deciziei nr. 05/12 din 8 iunie 2016 a fost verificată de Oficiul Teritorial Ungheni al Cancelariei de Stat care a considerat-o legală. Prețul normativ de vânzare-cumpărare a terenului aferent imobilului privat a fost stabilit în mărime de 13 548,05 de lei, care a fost achitat la 19 august 2016.

Prin încheierea protocolară din 7 martie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu OCT Călărași (f.d. 61).

A solicită reclamanta recunoașterea dreptului de proprietate a Societății cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” asupra terenului aferent imobilului, cu suprafața de 0,46 ha, situat în r-nul Călărași, comuna Sipoteni, str. Ștefan cel Mare, nr. cadastral 254 1212 043, cu înregistrarea dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 4 mai 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” împotriva Primăriei com. Sipoteni, r-nul Călărași, intervenienți accesorii Consiliul com. Sipoteni, r-nul Călărași și OCT Călărași cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și încasarea cheltuielilor de judecată.

A fost recunoscut dreptul de proprietate a Societății cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” asupra terenului aferent imobilului privat cu suprafața de 0,46 ha situate în r-nul Călărași, comuna Sipoteni, str. Ștefan cel Mare, nr. cadastral 254 1212 043 cu înregistrarea dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

S-a dispus încasarea din contul Primăriei com. Sipoteni, r-nul Călărași în, beneficiul Societății cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” suma de 407 lei – cu titlu de taxă de stat (f.d. 107, 116-118).

Primarul com. Sipoteni, r-nul Călărași a depus cerere de apel la 4 iunie 2018 împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și scoaterea cererii de chemare în judecată de pe rol.

Prin decizia din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Primarul com. Sipoteni, r-nul Călărași, casată hotărârea din 4 mai 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Călărași, fiind emisă o nouă hotărâre prin care, cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” împotriva Primăriei com. Sipoteni, r-nul Călărași, intervenienți accesorii Consiliul com. Sipoteni, r-nul Călărași și OCT Călărași cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și încasarea cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 169, 170-177).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță nu a elucidat toate circumstanțele pricinii, nu a apreciat obiectiv și sub toate aspectele

probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție incorectă.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” la 27 noiembrie 2018 a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel, nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Recurenta a specificat că instanța de apel a reținut selectiv unele probe, fără a da o apreciere cuvenită materialului probator atașat la dosar în raport cu explicațiile participanților la proces.

Astfel, instanța de apel nu a constatat motivul potrivit căruia Primarul comunei Sipoteni nu și-a onorat obligațiile în perioada de timp dintre adoptarea deciziei Consiliului comunei Sipoteni cu privire la vânzarea terenului și adresarea reclamantei în judecată.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2018, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 178), însă la dosar nu sunt anexate probe care ar certifica data recepționării de către recurent a copiei deciziei recurate.

Prin urmare, Colegiul constată că recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” la 27 noiembrie 2018, a fost depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimaților la 18 decembrie 2018, însă pînă la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Examinînd temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare, dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Materialele cauzei certifică faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

Audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificînd încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, precum și avînd în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, de exemplu, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinski v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, parag. 41, *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului,

inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurenta Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” a criticat decizia Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2018 în baza articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1), lit. f) din același cod.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată/procedura în ansamblu, reiese în mod cert că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat detaliat.

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că observațiile recurente Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” nu dezvăluie nici o aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, temeiurile inserate în cererea de recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea de recurs spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurente nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, Petrovic v. Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm v. Luxemburg, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de art. 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, inter alia, Helle v. Finlanda, 19 decembrie 1997, parag. 55; Latourniere v. Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen v. Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen v. Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Benjamin Nersesyan, ibidem, parag. 23 – 24; Akaki Tchaghiashvili, ibidem, parag. 34 sau Papaioannou v. Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai” nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Moara lui Mihai”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Oleg Sternioală

judecătorii

Svetlana Filincova

Nicolae Craiu